

СУТНІСТЬ ТА ВИДИ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ В ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

ІГНАТЕНКО Володимир Васильович - кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін (Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3119-6475>

УДК 349.6 (075.8)

DOI: <https://doi.org/10.71404/EP.2026.1.47>

Стаття присвячена дослідженню видів екологічних правопорушень в господарській діяльності вітчизняних підприємств. Звернуто увагу на зміст чинників, які призвели до екологічних правопорушень в господарській діяльності та рівень юридичної відповідальності за їх допущення. Окреслено зміст видів відповідальності за допущені екологічні правопорушення вітчизняними підприємствами. Осучаснено та уточнено сутнісний зміст екологічних правопорушень як понятійної категорії. Надано авторське бачення напрямків зниження рівня екологічних правопорушень, з урахуванням існуючих законодавчих регуляторів та стратегічних намірів екологічної політики України.

Ключові слова: екологія, екологічні правопорушення, господарська діяльність, вітчизняні підприємства, юридична відповідальність, правова площина, штрафні санкції, екологічна політика

Постановка проблеми

Діяльність вітчизняних підприємств в надзвичайних умовах розвитку України призвела до порушення стабільного циклу функціонування, а, як наслідок виникло ряд проблем, які вплинули на досягнення кінцевої мети господарської діяльності. Особливо негативного впливу, в умовах повномасштабної, затяжної війни в Україні зазнав ресурсний потенціал підприємств. Обмеженість матеріальних, людських та фінансових ресурсів призвели до пошуку шляхів налагодження безперебійної ро-

боти виробничих циклів, разом з тим почастишали випадки порушення встановлених правових норм і стандартів особливо в питаннях природних ресурсів, які задіяні в господарській діяльності. Наслідком таких подій стало збільшення кількості екологічних правопорушень в господарській діяльності (далі – ЕП (г.д.)) вітчизняних підприємств. Такі явища в господарській діяльності вітчизняних підприємств мали доволі негативні наслідки в контексті досягнення намічених фінансових результатів та конкурентоспроможності взагалі. ЕП (г.д.) стали підставою для застосування різних видів юридичної відповідальності, а саме застосування штрафних санкцій, у разі необхідності зупинення діяльності підприємств, які своїми діями призвели до забруднення атмосферного повітря, водних ресурсів, земельних ресурсів, а також відшкодування збитків завданих, незаконним природокористуванням та порушення вимог екологічної безпеки. Очевидним є те, що багатофункціональна характеристика юридичної відповідальності у сфері природокористування зумовлена особливістю господарської діяльності підприємств різної галузевої належності, яка є екологічно небезпечною та постійно справляє негативний вплив на навколишнє природне середовище. Все окреслене свідчить про необхідність дослідження видів ЕП (г.д.) та підкреслює актуальність та сучасність обраного напрямку дослідження.

**Аналіз останніх досліджень
і публікацій**

Проблематичні та правові сегменти ЕП (г.д.) постійно знаходять місце як предмет дослідження у наукових доробках вітчизняних вчених. Підвищений інтерес до даної теми відмічається останніми роками в умовах наявних воєнних дій в Україні. Результати наукових доробок вітчизняних вчених оприлюднюються на Міжнародних та Всеукраїнських науково-практичних конференціях, у формі дисертаційних та монографічних дослідженнях, доволі часто обговорюються на наукових дискусійних платформах тощо. Суттєвий науковий внесок у дослідження особливостей ЕП (г.д.) зроблено вітчизняними вченими. Так, Р.А. Джабраїлов, Т.С. Гудіма, Я.В. Петруненко, А.О. Волкова [1] досліджували ЕП (г.д.) через призму гарантії дотримання соціально-економічних та екологічних прав людини в умовах війни та повоєнної трансформації, а А.Ю. Бурда, Н.В. Бунякіна, Н.А. Смоляр, О.Г. Дрючко [2] торкалися предмету вивчення в монографічних дослідженнях «Екологія. довкілля. енергозбереження – 2025». Водночас, О.В. Тарасевич, Л.О.Жилінська, Р.С.Кірін, Є.С. Градобоєва [3] вивчаючи питання економіко-правового виміру модернізації системи екологічної безпеки міста доволі змістовно торкнулися порушень та відповідальності в системі природокористування. В свою чергу, А. Помаза-Пономаренко, О.С. Семілетов, С.Г. Порока [4] торкнулися екологічних правопорушень та відповідальності в межах дослідження розвитку механізмів публічного управління в екологічній та енергетичній сферах у контексті безпекових аспектів. При цьому, О.О. Кота, А.Б. Гриняка, Л.Ф. Купіної, В.І. Шакуна [5] висвітили питання особливостей ЕП (г.д.) в монографії «Правовий вимір та охорона національного багатства України». Беззаперечним є той факт, що проблему не оминули увагою інші вітчизняні вчені, проте окремі питання висвітлено фрагментарно, або залишилися поза увагою та потребують більш предметного дослідження.

Метою цієї статті є дослідження видів екологічних правопорушень в госпо-

дарській діяльності, уточнення сутнісного змісту їх як понятійної категорії та встановлення напрямків їх мінімізації вітчизняними підприємствами в надзвичайних умовах розвитку країни.

Виклад основного матеріалу

Господарська діяльність вітчизняних підприємств, в умовах воєнного конфлікту, спирається на існуючі нормативно-законодавчі акти, котрі зазнали суттєвих змін, з метою адаптації до надзвичайних умов. Одним із проблематичних аспектів діяльності виступають процеси використання ресурсного потенціалу, котрий є базою господарської діяльності. Ключовим представником ресурсного потенціалу виступають різні види природних ресурсів. Їх обмеженість, негативний вплив війни, призводять до виникнення екологічних правопорушень.

У більшості випадків основними причинами ЕП (г.д.) виступають економічні та технологічні чинники. Економічні чинники пов'язані з процесом мінімізації собівартості продукції підприємств на базі відмови від встановлення або модернізації очисних споруд, а також бажання уникнути платежів за забруднення навколишнього природного середовища. Окрім цього, їх технологічна відсталість, а саме використання зношеного обладнання та застарілих виробничих процесів, які практично не відповідають сучасним екологічним стандартам. Однак, не менш важливим впливовим сегментом є наявність прогалин у правовій базі, суперечності, складна процедура притягнення до відповідальності та застарілість екологічних норм. Очевидним є наявність недостатньої кількості контрольних дій за дотриманням екологічних норм і стандартів, низький рівень ефективності роботи контролюючих органів, випадки корупції, незначний розмір штрафів, що не стимулює до дотримання екологічних норм. Мають місце наявні ознаки низького рівня екологічної культури сучасних підприємств. Підтвердженням такої тези можна вважати відсутність у суб'єктів господарювання усвідомлення відповідальності за шкоду, завдану довкіллю, неефективна робота керівної ланки в контексті використання природного ресурсного потенціалу.

Нагадаємо, в якості понятійної категорії «екологічні правопорушення» була вперше на законодавчому рівні запропонована у Законі України «Про охорону навколишнього природного середовища».[6]

Наукова спільнота єдиної думки щодо тлумачення зазначеної категорії не має. Так, Т.К. Оверковська та Н.М. Опольська [7, с.168] дотримуються позиції, що «...екологічне правопорушення представляє собою протиправну дію або бездіяльність, що порушує встановлений державою порядок, права й обов'язки громадян і організацій у сфері раціонального використання природних ресурсів, їх відтворення й охорони навколишнього природного середовища, за вчинення якого законом передбачена юридична відповідальність».

На погляд М.В. Сарапіної [8, с.154] тлумачити дану категорію потрібно з урахуванням екологічної безпеки, а саме «...винна, протиправна, екологічно небезпечна дія, яка посягає на установлений порядок використання природних ресурсів, охорону навколишнього природного середовища та порушує екологічні і пов'язані з ними інші права людини, вимоги екологічної безпеки».

Зокрема, В.В. Костицький, І.О. Костицька та М.А. Микитюк [9,с.27] дотримуються позиції розуміння екологічного правопорушення «...як протиправного діяння, яке завдає екологічної шкоди чи створює реальну загрозу завдання такої шкоди, або порушує права і законні інтереси суб'єктів екологічного права».

Існуючі тлумачення за своїм змістом тожні з позиції виникнення ризиків та загроз в екологічному середовищі, відбувається порушення встановлених на законодавчому рівні норм та стандартів екологічного права.

Враховуючи предмет дослідження варто звернутися до розкриття сутнісного змісту даної понятійної категорії з позиції господарської діяльності сучасних підприємств. За результатами проведеного дослідження можна стверджувати, що наявні наукові позиції різняться між собою сегментами, котрі обрано для характеристики.

В основу окреслених наукових позицій щодо сутнісного змісту понятійної катего-

рії ЕП (г.д.) покладено пропозиції розуміти її як:

- винну, протиправні діяння (дії чи бездіяльність), що порушують екологічний порядок, завдають шкоди довкіллю або створюють її загрозу;

- винну, суб'єктів господарювання, які допустили протиправні дії чи бездіяльність та порушують екологічне законодавство, шкодять довкіллю або створюють ризики, тягнучи за собою юридичну відповідальність (адміністративну, цивільну, кримінальну);

- протиправні, винні діяння (дії чи бездіяльність), суб'єктів господарювання, що порушують природоохоронне законодавство, екологічні нормативи та стандарти, завдаючи шкоди довкіллю чи створюючи таку загрозу.

Враховуючи надзвичайні умови функціонування вітчизняних підприємств, в умовах постійних воєнних викликів, питання дотримання правових норм і стандартів екологічного законодавства набуває особливої ваги. На наш погляд виникла нагальна потреба перегляду та осучаснення змістовного наповнення категорії ЕП (г.д.), що надасть можливість посилити розуміння більш відповідального ставлення підприємств до використання природних ресурсів.

Ми вважаємо сутнісний зміст понятійної категорії ЕП (г.д.) варто розуміти як незаконне прийняття управлінського рішення підприємством, яке призвело до порушення правових норм і стандартів екологічного законодавства, наслідком якого відбулося зниження рівня екологічної безпеки, порушення встановленого порядку використання природних ресурсів в господарській діяльності підприємств, які функціонують в надзвичайних, кризових умовах розвитку країни. Перевагами такої позиції виступають наступні сегменти: звернуто увагу подію незаконного прийняття управлінського рішення підприємством в системі забезпечення господарського процесу природними ресурсами; окреслено наслідки прийняття незаконного управлінського рішення з позиції встановлених правових норм і стандартів як у системі природокористування так і в питаннях дотримання рівня еколо-

гічної безпеки; зазначено надзвичайні умови функціонування підприємств.

Важливо розуміти, що допущення ЕП (г.д.) вітчизняними підприємствами тягне за собою дисциплінарну, адміністративну, цивільну або кримінальну відповідальність. Вид відповідальності визначається в залежності від наслідків впливу господарської діяльності на забруднення повітря, водойм, ґрунтів, неконтрольованого поведіння з відходами, незаконного природокористування та порушення вимог екологічної безпеки.

Доречно нагадати, що кожний вид відповідальності за допущені ЕП (г.д.) вітчизняними підприємствами має правову регламентацію. До складу основних нормативно-правових актів доцільно включити:

- Конституція України, яка ст.ст. 16 та 66 закріплює обов'язок держави забезпечувати екологічну безпеку та обов'язок кожного не заподіювати шкоду природі [10];

- Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища», який ст. 68 визначає поняття екологічного правопорушення, як невиконання вимог природоохоронного законодавства, порушенні екологічних нормативів, правил експлуатації споруд тощо [6];

- Кодекс України про адміністративні правопорушення (КУпАП), котрий розділом VII ст.ст. 52 - 91-6 визначає відповідальність за порушення у галузі охорони природи, включаючи нераціональне використання ресурсів, забруднення земель, вод, повітря [11];

- Кримінальний кодекс України (КК України), який розділом VIII (ст. 236-254) передбачає відповідальність за серйозні правопорушення: забруднення, знищення об'єктів природи, порушення правил безпеки [12].

- Інші спеціальні Закони України «Про відходи», «Про охорону атмосферного повітря», «Водний кодекс України», «Земельний кодекс України», «Кодекс України про надра», тощо.

У більшості випадків науковці розглядають юридична відповідальність за ЕП (г.д.). Трактують її як категорії зводиться до застосування до суб'єктів господарювання

(юридичних осіб, ФОП) штрафів, цивільно-правових санкцій (відшкодування шкоди) або кримінальних покарань за винне, протиправне невиконання екологічних вимог. Водночас звертається увага на те, що правова площина передбачає повне відшкодування шкоди, заподіяної довкіллю, за забруднення, нераціональне використання ресурсів та порушення правил екологічної безпеки.

На погляд Д.С. Білокінь [13, с.104] «основними «...формами (видами) відповідальності як і в інших галузях права, є адміністративна, кримінальна, цивільно-правова й дисциплінарна відповідальність, для кожної з яких передбачені підстави, суб'єкти та механізми застосування». В залежності від нанесеної шкоди та збитку, у разі допущення ЕП (г.д.) вітчизняними підприємствами, до основних видів відповідальності включають:

по-перше, адміністративна, котра застосовується за діяння, що не становлять значної суспільної небезпеки, але все ж порушують встановлені правила використання та охорони природних ресурсів. У разі її встановлення накладаються штрафи на посадових осіб або підприємства за перевищення лімітів викидів/скидів, відсутність дозволів, порушення правил поведіння з відходами відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення [11];

по-друге, цивільно-правова відповідальність, яка має на меті відшкодування заподіяної шкоди, яка настала у разі протиправної поведінки керівної ланки підприємства, при наявності основних складових у виді вини та причинно-наслідкового зв'язку. Окрім цього, відшкодування збитків, заподіяних державі чи третім особам, що розраховуються за спеціальними методиками (за забруднення вод, атмосферного повітря, земель) відповідно до Цивільного кодексу України [14];

по-третє, кримінальна відповідальність настає за ті діяння, що мають високий ступінь суспільної небезпеки та завдають істотної шкоди навколишньому природному середовищу застосовується за тяжкі екологічні злочини (забруднення, що спричинило тяжкі наслідки), включаючи великі штрафи,

обмеження або позбавлення волі для відповідальних осіб;

по-четверте, – дисциплінарна відповідальність, яка застосовується до посадових осіб вітчизняних підприємств, чиї дії в межах службових повноважень, призвели до порушень екологічних норм у процесі виконання трудових обов'язків. Підставами притягнення до дисциплінарної відповідальності можуть стати недбалість чи зловживання, в процесі використання природних ресурсів у господарському обороті, за які може бути виставлена санкція у вигляді догани або звільнення. Механізм застосування регулюється трудовим законодавством, в якому закріплені внутрішні процедури на підприємстві, за порушення правових норм і стандартів при використанні природних ресурсів, що є доповненням до інших форм для забезпечення персональної відповідальності працівника.

У даному випадку доречно звернутися до постанови КМУ «Про затвердження Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації» [15], якою законодавець підкреслює «...недотримання вимог екологічного законодавства тягне за собою дисциплінарну, адміністративну, цивільну і кримінальну відповідальність, насамперед встановлену в процесі допущення ЕП (г.д.) вітчизняними підприємствами».

В умовах повномасштабної війни в Україні гостро стоїть питання зниження рівня ЕП (г.д.) вітчизняними підприємствами. З цього приводу цікавою є думка Д.С.Білокінь «...основною прогалиною є непропорційність штрафних санкцій, затягування строків розгляду справ та зниження рівня розкриття до 30%, спричинені низькою взаємодією правоохоронних органів з екологічними інспекціями й судами, ці фактори підвищують вразливість системи до діяльності організованих груп» [13, с.105].

З метою захисту екологічних та економічних національних інтересів України, котра вже тривалий час відстоює свій суверенітет необхідно забезпечити адаптацію заходів протидії ЕП (г.д.) вітчизняними підприємствами, які виступають провідним джерелом наповнення бюджетів різних рів-

нів. Адаптація зазначених заходів знизить збитки підприємств у розрізі штрафних санкцій та забезпечить підвищення рівня їх екологічної культури. До складу заходів протидії ЕП (г.д.) вітчизняними підприємствами обрати:

- активізацію інституційних змін на базі підвищення дієвості та посилення ефективності роботи Бюро економічної безпеки для протидії злочинам, що шкодять національним екологічним інтересам країни та призводять до появи ЕП (г.д.) вітчизняними підприємствами;

- розробку та адаптацію превентивних заходів (профілактики), що включають аналіз та усунення причин, які сприяють виникненню нових способів ЕП (г.д.) вітчизняними підприємствами;

- впровадження пакету заходів захисту конкуренції вітчизняних підприємств у контексті боротьби з антиконкурентними узгодженими діями, зловживаннями монополієм становисем та незаконними діями органів влади, а також проведення заходів регулювання ринків через Антимонопольний комітет України для забезпечення чесної конкуренції без зловживань у сфері природокористування;

- удосконалення правової бази в контексті природокористування вітчизняними підприємствами та з метою підвищення рівня їх екологічної безпеки;

- посилити зміст юридичні заходів та прискорити їх адаптацію з метою протидії ЕП (г.д.) через: застосування та підвищення господарських санкцій: відшкодування збитків, штрафи, оперативно-господарські санкції, дотримання строків давності притягнення до відповідальності за недобросовісну конкуренцію, на базі порушення правових норм і стандартів екологічного права, а також передбачити. оцінку та аналіз чинників, які призвели до появи екологічних правопорушень у господарській діяльності;

Висновки

Проведені дослідження предмету вивчення сприяли формулюванню наступних висновків. По-перше, причини виникнення ЕП (г.д.) зумовлені переважно прагненням вітчизняних підприємств мінімізувати ви-

трати на процес використання природних ресурсів, недостатнє забезпечення функціонування очисних споруд задля збільшення прибутку, що посилюється недосконалістю законодавства та слабким екологічним контролем. По-друге, ключовими факторами, що призводять до появи ЕП (г.п.) виступають застарілі технології, безвідповідальне ставлення керівництва до забезпечення дієвості процесу використання природних ресурсів, прагнення до швидкого збагачення, недостатню правову та екологічну культуру, низьку ефективність екологічних санкцій. По-третє, основними видами ЕП (г.п.) виступають адміністративна, кримінальна, цивільно-правова та дисциплінарна, котрі тягнуть за собою відповідальність на базі правових регуляторів. По-четверте, заходами протидії ЕП (г.д.) вітчизняних підприємств є удосконалення правової бази, посилення ролі Бюро економічної безпеки у протидії фінансовим злочинам, профілактику деліктів, удосконалення конкурентної політики підприємств, застосування суворих господарських санкцій та підвищення рівня екологічної та правої культури вітчизняних підприємств.

Література

1. Гарантії дотримання соціально-економічних та екологічних прав людини в умовах війни та повоєнної трансформації: колективна монографія / Р.А. Джабраїлов, Т.С.Гудіма, Я.В. Петруненко, А.О. Волкова та ін.; за заг. ред. чл.-кор. НАН України В.А. Устименка; Київ : НАН України, ДУ «ІНПД імені В.К. Мамутова НАН України». 2024. 404 с. URL: <https://hozpravoreposit.kyiv.ua/handle/765432198/252>

2. Екологія. довкілля. енергозбереження – 2025: колективна монографія / А.Ю. Бурда, Н.В. Бунякіна, Н.А. Смоляр, О.Г. Дрючко та ін.; під ред. О. Е. Ілляш. Полтава: Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка». 2025. 262 с. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/20205/1/monografiia-e-de-2025.pdf>

3. Модернізація системи екологічної безпеки міста: економіко-правовий вимір: монографія / О.В. Тарасевич, Л.О. Жилінська, Р.С. Кірін, Є.С. Градобоева та ін.; за

заг. ред. чл.-кор. НАН України В.А. Устименка. Київ : НАН України, ДУ «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова НАН України», 2022. 172 с. URL: <https://hozpravoreposit.kyiv.ua/handle/765432198/255>

4. Розвиток механізмів публічного управління в екологічній та енергетичній сферах: безпекові аспекти: монографія / А.Л. Помаза-Пономаренко, О.С. Семілетов, С.Г. Порока. Черкаси: НУЦЗУ, 2025. 242 с. URL: <https://surl.lu/blujkd>

5. Правовий вимір та охорона національного багатства України: монографія / за загальною редакцією О.О. Кота, А.Б. Гриняка, Л.Ф. Купіної, В.І. Шакуна. Київ: Алерта, 2024. 320 с. URL: https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/Pravoviy_vimyr_mono.pdf

6. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 № 1264-ХІІ (редакція від 08.08.2025). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text> (дата звернення: 20.12.2025).

7. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення : навч. посіб. / Т.К. Оверковська, Н.М. Опольська; Вінн. нац. аграр. ун-т. Вінниця: ВНАУ, 2019. 254 с. URL: <https://socrates.vsau.org/repository/getfile.php/24593.pdf>

8. Сарапіна М.В. Забезпечення екологічної безпеки: курс лекцій. Укладач: М.В. Сарапіна. Х. : НУЦЗУ, 2015. 195 с. URL: <http://reposit.sc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/10610/1/%D0%A3%D1%87%D0%B5%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>

9. Костицький В.В., Костицька І.О., Микитюк М.А., До питання про юридичну відповідальність за злочинне посягання на конституційне право людини на безпечне довкілля у ході російської воєнної агресії в Україні . *Науково-практичний журнал «Екологічне право»*.2022 Випуск 3–4, С.25-28. DOI <https://doi.org/10.37687/2413-7189.2022.3-4-4.5>

10. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (редакція від 01.01.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 20.12.2025).

11. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07 грудня 1984 р. № 8073-X (у редакції від 11 грудня 2025 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 20.12.2025).

12. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III (у редакції від 17 липня 2025 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 21.12.2025).

13. Білокінь Д.С. Особливості юридичної відповідальності за порушення екологічного законодавства у сфері охорони тваринного світу. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2025. Випуск № 06, частина 2. С.102-108. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.06.2.16>

14. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV (у редакції від 18 листопада 2025 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 21.12.2025).

15. Про затвердження Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації : Постанова КМУ від 20.03.2022 № 326 (у редакції від 18 грудня 2025 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/326-2022-п#Text> (дата звернення: 22.12.2025).

Ihnatenko Volodymyr,

Candidate of Juridical/Legal Sciences (Ph.D. in Law equivalent) Associate Professor of the Department of Civil Law Disciplines (Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3119-6475>

THE NATURE AND TYPES OF ENVIRONMENTAL VIOLATIONS IN THE ECONOMIC ACTIVITIES OF DOMESTIC ENTERPRISES

The article is devoted to the study of types of environmental violations in the economic activities of domestic enterprises. Attention is drawn to the content of factors that led to environmental violations in economic activities and the level of legal responsibility for their commission. The content of types of liability for environmental violations committed by domestic enterprises is outlined. The essential content of environmental offences as a conceptual category is modernized and clarified. The author's vision of ways to reduce the level of environmental offences is provided, taking into account existing legislative regulators and the strategic intentions of Ukraine's environmental policy.

Keywords: ecology, environmental offenses, economic activity, domestic enterprises, legal liability, legal sphere, penalties, environmental policy